

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
міжнародної економіки і
менеджменту
Протокол № 21 від 30.08.2025 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної
роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

ВСТУП ДО ФАХУ

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань **D Бізнес, адміністрування та право**
Спеціальність **D3 Менеджмент**
Освітній рівень **перший (бакалаврський)**
Освітня програма **Міжнародний менеджмент**

Статус дисципліни **обов'язкова**
Мова викладання, навчання та оцінювання **українська**

Розробники:
д.е.н., проф.

Інна ДИБАЧ

викладач

Мілана СНОПЧЕНКО

Завідувач кафедри
міжнародної економіки і
менеджменту

Олена КОТ

Гарант програми

Інна ДИБАЧ

Харків
2025

ВСТУП

Упродовж останніх років Україна наполегливо наближається до європейських стандартів. Із метою реалізації стратегічного курсу нашої держави на Євроінтеграцію, забезпечення всебічного входження в європейське політичне, економічне та правове середовище, набуття членства в Європейському Союзі розроблені основні напрями реформування культурно-освітнянської, науково-технічної та інших сфер життя держави.

На сучасному етапі створення стабільно функціонуючої економіки України потребує суттєвої роботи з відтворення трудових ресурсів та визнання трудових ресурсів стратегічно важливими ресурсами держави. Саме тому стабілізація української економічної системи значною мірою залежить від того, наскільки швидко в Україні з'являться кваліфіковані фахівці, підготовлені на новому, якісному рівні. Без кваліфікованих спеціалістів жодна організація не зможе організувати плідну роботу та досягти своєї виробничої мети.

У сучасних умовах економічної системи України підвищуються вимоги до відповідності рівня підготовки фахівців у закладах вищої освіти вимогам роботодавців, а також до забезпечення конкурентоспроможності випускників на ринку праці.

Одним із шляхів вирішення цієї проблеми є впровадження в навчальний процес системи поетапної науково-практичної підготовки майбутніх випускників із послідовним нарощуванням рівня професійних знань та практичних навичок.

Вступ до фаху – це сукупність знань про систему вищої освіти в Україні і світі, фахову підготовку та майбутню професію, академічну доброчесність, зміст та характеристику обраної у вищій школі спеціальності.

Навчальна дисципліна «Вступ до фаху» є особливо актуальною для здобувачів першого курсу. Вона надає можливість ознайомитися з навчальним процесом, отримати практичну інформацію щодо основних організаційних моментів, ознайомитися з майбутньою сферою діяльності, підготуватися до подальшого навчання в університеті, сприяє формуванню у здобувачів загальних знань про специфіку організації вищої освіти в Україні і в ХНЕУ ім. С. Кузнеця в умовах Європейської кредитно-трансферної системи (ECTS); ознайомленню зі змістом навчальних планів підготовки менеджерів; усвідомленню ними майбутньої сфери професійної діяльності; сприяє професійному самовизначенню здобувачів, а також набуттю навичок самостійної роботи.

Метою навчальної дисципліни «Вступ до фаху» є формування загального уявлення про систему вищої освіти в Україні та світі, а також про зміст та практичну спрямованість професії менеджера у різних сферах економіки та менеджменту, отримання здобувачами знань, які необхідні для виконання службових обов'язків майбутніх спеціалістів у міжнародному бізнесі.

Завдання вивчення дисципліни «Вступ до фаху» полягають у формуванні у здобувачів сучасного мислення та комплексу спеціальних знань у галузі міжнародного менеджменту та чіткого уявлення про обрану спеціальність;

ознайомленні з особливостями майбутньої професії і її змістом; у висвітленні характерних особливостей та методів підготовки фахівців з менеджменту; формуванні основних професійних навичок з управління; визначенні сутності ключових понять і термінів, методів, моделей, систем, механізмів, технологій, які використовуються в управлінні підприємством в міжнародному середовищі, джерел інформаційного забезпечення зовнішньоекономічної діяльності, основ організації навчання у вищій школі в контексті Болонського процесу; ознайомлення із теоретичними знаннями та практичними навичками із застосування організаційних та методичних прийомів вивчення окремих дисциплін; у набутті практичних навичок з користування бібліотечним фондом, навчальними планами, графіками навчального процесу тощо.

Предметом вивчення дисципліни «Вступ до фаху» є сукупність теоретичних та практичних рекомендації із технології опанування здобувачами обраної спеціальності у ХНЕУ ім. С. Кузнеця, а також специфіка навчальної діяльності здобувача та особливості майбутньої професійної діяльності менеджера в міжнародній сфері діяльності.

Об'єктом вивчення навчальної дисципліни «Вступ до фаху» є обрана здобувачем професійна діяльність, сам процес підготовки до неї.

Навчальна дисципліна «Вступ до фаху» забезпечує набуття здобувачами освіти інтегральної компетентності – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна представлено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
PH1	ЗК16
PH2	ЗК2
PH6	ЗК16
PH8	СК7
PH11	ЗК8
PH15	СК14
PH16	ЗК16

де: ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній

системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких проявів недоброчесності.

СК 7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

СК 14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності.

РН1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

РН2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

РН6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

РН8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

РН11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

РН15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та оцінювання.

РН16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні основи розвитку вищої освіти України

Тема 1. Інформаційна система ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Сайт персональних навчальних систем (ПНС) ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Інформаційні ресурси ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Знайомство із сайтом ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Налаштування власного профілю, персональний кабінет користувача. Інтерфейс ПНС: блоки та їх призначення, ресурси та завдання курсу, перегляд оцінок і журналів. Інтерактивні елементи курсу, завантаження (скачування) матеріалів, проходження тестування. Спілкування та групова робота на ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця: форум, чат, глосарій.

Тема 2. Використання штучного інтелекту у навчанні.

Основи ШІ та його потенціал у навчанні. Генеративний ШІ. Основи промптингу. Техніки промптингу. Практичне використання інструментів на основі ШІ: пошук та аналіз інформації, генерація ідей, вирішення задач. Етика та ризику використання ШІ.

Тема 3. Академічна доброчесність у вищій освіті.

Поняття академічної культури та академічної доброчесності у вищій освіті. Законодавче та нормативне забезпечення провадження принципів академічної доброчесності у вищій освіті. Цінності та принципи академічної доброчесності. Прояви академічної недоброчесності. Академічна доброчесність і використання штучного інтелекту. Академічна відповідальність учасників освітнього процесу. Діяльність Комісій з академічної доброчесності. Забезпечення та розвиток академічної доброчесності у ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Тема 4. Дотримання академічної доброчесності у закладі вищої освіти.

Види академічного плагіату. Виключення, які не є плагіатом. Запобігання проявів академічної недоброчесності. Правила оформлення цитувань та посилань. Міжнародні стилі цитування. Вимоги до оформлення бібліографічних списків документів. Сервіси для оформлення цитувань та бібліографічних посилань. Ресурси для перевірки текстів на унікальність. Перевірка академічних текстів на унікальність у ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Тема 5. Корупція на атоми: феномен корупції від історії до сьогодення.

Корупція: суть та походження. Види і форми корупції. Поширеність корупції.

Тема 6. Антикорупційні месники: хто бореться з корупцією в Україні?

Загальний погляд на антикорупційні органи. Система антикорупційних органів в Україні.

Змістовий модуль 2. Технологія кар'єри міжнародного менеджера

Тема 7. Освітньо-професійна програма "Міжнародний менеджмент": зміст, структура, складові елементи та отримання належних компетентностей.

Знайомство зі спеціальністю, ОПП. Перелік компетентностей випускника ОПП «Міжнародний менеджмент». Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання за

спеціальністю D3 «Менеджмент» ОПП «Міжнародний менеджмент». Структура освітньої програми підготовки Бакалаврів.

Тема 8. Вибір кар'єри. Система персонального менеджменту

Вплив особистих здібностей на кар'єру. Емоційний інтелект-основа ефективної кар'єри. Визначення професійної кар'єри. Підготовка реферату «МОЯ КАР'ЄРА». Структура та зміст реферату.

Мета персонального менеджменту. Функції та техніка персонального менеджменту. Система персонального менеджменту. Робочі прийоми та методи досягнення результату з отриманням виграшу у часі. Виявлення та використання власних можливостей. Розклад дня, графік продуктивності біоритми та їх вплив на забезпечення запланованого результату.

Тема 9. Пошук роботи. Як працювати над життєвими планами

Як отримати роботу. Методи пошуку робочого місця. Підготовка до роботи. Самореклама. Анкети. Персональне резюме. Супровідної лист. Телефонний дзвінок. Співбесіда при прийнятті на роботу. Підготовка до співбесіди. Поведінка на співбесіді.

Технологія пошуку цілей. Формулювання цілей. Визначення пріоритетних цілей та формування системи основних життєвих цілей - складання плану цілей. Процес планування та контролю за реалізацією системи життєвих цілей.

Тема 10. Міжнародний менеджер. Як приймати правильні рішення

Нові умови діяльності менеджера-міжнародника. Відповідність обраної спеціальності. Модель якостей менеджера-міжнародника. Команда менеджера-міжнародника. Лідерство у міжнародному бізнесі.

Механізм і техніка прийняття рішення. Постановка проблеми і виявлення альтернатив. Пошук і аналіз інформації з урахуванням можливостей та загроз в процесі реалізації та досягнення поставлених цілей. Вибір оптимального варіанту. Реалізація рішення та контроль результатів.

Тема 11. Як досягти успіху на новому місці

Адаптація в колективі. Освоєння нової роботи. Фактори професіоналізму. Менеджер-міжнародник: історії успіху. Відомі менеджери. Жінки-менеджери. Підготовка презентації.

Перелік практичних та лабораторних занять / завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2

Перелік практичних (лабораторних) завдань

Назва теми та завдання	Зміст
Тема 1. Завдання 1.	Лабораторна робота: Використання сайту персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця у навчальному процесі (4 год).
Тема 2. Завдання 2.	Лабораторна робота: Використання штучного інтелекту у навчанні (4 год.)
Тема 7. Завдання 7.1.	Знайомство із студентами. Поради першокурснику. Робота в семестрі. Організація навчання в семестрі. Як організувати свої заняття. Як повторювати пройдений матеріал. Робота на лекції.
Тема 7. Завдання 7.2.	Ділова гра «Пустеля». Презентація/коротка доповідь на тему: Університети світу.
Тема 7. Завдання 7.3.	Сутність поняття "модуль". Кредит як основний структурний елемент ECTS. Технологія та шкала оцінювання знань студентів. Виконання творчого завдання з написання есе.
Тема 8. Завдання 8.1.	Презентація/коротка доповідь на тему: Провідні підприємці світу.
Тема 8. Завдання 8.2.	Культура поведінки у ЗВО. Особисті якості та етика студента. Як адаптуватися до нових умов навчання в період воєнного стану. Особливості онлайн-спілкування та навчання на платформі ПНС ХНЕУ. Кейс-метод «Що робити, якщо ... Знайти оригінальний вихід!».
Тема 8. Завдання 8.3.	Вибір кар'єри. Самомаркетинг. Вплив особистих здібностей на кар'єру. Визначення професійної кар'єри. Підготовка реферату «Моя кар'єра». Структура реферату.
Тема 9. Завдання 9.	Методика діагностики професійної спрямованості особистості. Методика Т. Елерса: діагностика мотивації до успіху. Інструкція зі складання професіограми. Виконання практичного завдання - написання професіограми.
Тема 10. Завдання 10.	Як писати резюме. 20 основних навичок для написання резюме. Складання резюме.
Тема 11. Завдання 11.	Менеджер-міжнародник: історії успіху. Відомі менеджери. Жінки-менеджери. Підготовка презентації.

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл.

3.

Перелік самостійної роботи

Назва теми	Зміст
Тема 1 – 11	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Активна участь в обговорюванні питань
Тема 1 – 2	Лабораторні роботи
Тема 7, 8, 11	Підготовка презентації/доповіді
Тема 7	Написання есе
Тема 8	Реферат "Моя кар'єра"
Тема 9	Написання професіограми
Тема 10	Складання резюме
Тема 11	ІНДЗ: виконання творчого завдання: складання та заповнення кросворду

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) та / або лабораторних занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Лекція (Тема 1-6), проблемна лекція (Тема 7-8), міні-лекція (Тема 9-11).

Наочні (демонстрація) (Тема 1-11).

Практичні (лабораторна робота (Тема 1-2), практична робота (Тема 3-11), есе (Тема 7), кейс-метод (Тема 8), банки візуального супроводу (Тема 7-9,11), робота в малих групах (Тема 7, 8, 10,11), презентації (Тема 7, 8, 11), ділові ігри (Тема 7), реферат (Тема 8), професіограма (Тема 9), резюме (Тема 10), кросворд (Тема 11).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

– для дисциплін з формою семестрового контролю залік: максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума – 60 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формах семестрового диференційованого заліку або заліку.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається:

– для дисципліни з формою семестрового контролю залік – сумуванням всіх балів, отриманих під час поточного контролю.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: за підготовку презентацій із виступом перед аудиторією – максимально 25 балів, за написання есе – максимально 15 балів, за складання резюме – максимально 15 балів, за підготовку реферату з презентацією – максимально 15 балів, за написання професіограми – максимально 10 балів, за творче завдання (складання і вирішення кросворду) – максимально 20 балів.

Семестровий контроль: Залік.

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Тіррі В., Кемпбелл К. Довідник Європейської системи перенесення та накопичення кредитів (ECTS). Брюссель : Європейська Комісія, 2020. 102 с.

2. Кузьмін О. Є., Громова О. І., Олексів І. Б. Менеджмент : навч. посібник. 2-ге вид., доповн. та переробл. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2022. 312 с.

3. Балабанова Л. В., Сардак О. В. Менеджмент : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2023. 512 с.

Додаткова

1. Міжнародний менеджмент. Практикум для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» освітньої програми «Міжнародний менеджмент» першого (бакалаврського) рівня [Електронний ресурс] / уклад. Л. І. Піддубна; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. Електрон. текстові дан. (220 КБ). Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. 66 с. : іл. Загол. з титул. екрану. <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/30050>

2. Вступ до фаху: конспект лекцій / М.Ю. Снопченко [Електронний ресурс]: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=8137>

3. Марченко О.М. Практикум з менеджменту: навчальний посібник / О. М. Марченко. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 224 с.

4. Менеджмент: теорія і практика : навч. посіб. / за ред. Т. О. Кузнецової. Київ : Кондор, 2020. 344 с.

5. Страпчук С.І., Миколенко О.П., Попова І.А., Пустова В.В.

Менеджмент: навчальний посібник. Львів: Видавництво «Новий Світ – 2000», 2020. 356 с.

Інформаційні ресурси

1. Міністерство освіти і науки України. <http://mon.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця. www.hneu.edu.ua
3. Офіційний сайт навчально-наукового інституту міжнародних відносин Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця. <http://dekinter.hneu.edu.ua/>
4. Про освіту: Закон України No 2145-VIII від 05.09.2017 р. (зі змінами від 01.01.2026 р.) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
5. Статут ХНЕУ ім. С. Кузнеця. <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/11/Kodeks-profesijnoyi-etyky.pdf>
6. Положення про організацію освітнього процесу у ХНЕУ ім. С. Кузнеця. <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/Polozhennya-pro-organizatsiyu-osvitnogo-protsesu-u-HNEU.pdf>
7. Довідник першокурсника ХНЕУ ім. С. Кузнеця. <https://hneu.edu.ua/content/documents/147/14672/Attaches/dovidnik-pershokursnika.pdf>
8. Електронний архів Харківського національного економічного університету (репозитарій ХНЕУ ім. С. Кузнеця). <http://www.repository.hneu.edu.ua>
9. Сторінка курсу «Вступ до фаху» на платформі Moodle (персональна навчальна система): веб-сайт. URL: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=8137>